

ÖCKERÖ KOMMUN

Öckerö kommun PROGRAM FÖR KRISBEREDSKAP

2015-2018

Antaget kommunfullmäktige

2015-09-10

KF § 88/15

Dnr.110/15

Förord

Målet för det svenska samhällets gemensamma säkerhet är att skydda befolkningens liv och hälsa samt samhällets funktionaliteter, men också att värna om Sveriges förmåga att upprätthålla landets grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Målet för Sveriges krisberedskap är därför att minska risker för, och konsekvenser av, allvarliga störningar, kriser och olyckor. Krisberedskapen ska trygga hälsan och den personliga säkerheten för människor samt hindra eller begränsa skador på egendom och miljö. Genom att analysera risker och sårbarheter i all samhällsviktig verksamhet, i relation till de övergripande skyddsvärden som utpekats av MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), kan samhället bygga en robust krisberedskap.

Detta program beskriver Öckerö kommuns inriktning med sitt krisberedskapsarbete. I sju avsnitt formuleras vad verksamheter inom kommunen ska genomföra och därmed uppfylla de åtagande som ska genomföras enligt den lagstiftning som finns inom krisberedskapsområdet.

Kommunens politiska ledning har genom att anta detta program tagit ansvar för att Öckerö kommun bidrar till hela Sveriges krisberedskap.

.....
Ingvar TH Karlsson
Kommunchef, Öckerö Kommun

Innehåll

Samhällets krisberedskap	4
Geografiskt områdesansvar	4
Allas ansvar	5
Kommunens ansvar	5
Programmets inriktning för krisberedskapsarbetet	6
Risk- och sårbarhetsanalys	6
Planering	7
Geografiskt områdesansvar	7
Rapportering	8
Utbildning och övning	8
Höjd beredskap	9
Samverkansbidraget – särskild redogörelse	10

Samhällets krisberedskap

En *kris* innebär något som hotar grundläggande funktioner och värden i samhället och extraordinära händelser är ett begrepp som definierar en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning, eller en överhängande risk för en allvarlig störning, i viktiga samhällsfunktioner och som behöver skyndsamma insatser av samhället.

Samhällets krisberedskap bygger på att alla tar ansvar för sin verksamhet och samverkar med varandra och vilar på tre grundprinciper.

Ansvarsprincipen.

Innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden, även har det under en allvarlig händelse, kris eller krig. Det finns ingen övergripande myndighet som tar över verksamhetsansvaret. Aktörerna ansvarar således att deras verksamhet är robust och kan hantera en kris.

Närhetsprincipen.

Innebär att en allvarlig händelse eller kris ska i första hand hanteras där den inträffar och av dem som är närmast ansvariga. Det innebär att händelsen ska hanteras på den samhällsnivå eller inom den samhällssektor där den inträffade.

Likhetsprincipen.

Innebär att en verksamhet så långt som möjligt ska fungera på samma sätt under en allvarlig händelse och kris som under normala förhållanden.

Geografiskt områdesansvar

För att göra ansvarsfördelningen tydlig och underlätta för samordning är den svenska krisberedskapen uppdelad i geografiskt områdesansvar samt sektorsansvar (gäller för statliga myndigheter). Områdesansvaret är uppdelat på lokal, regional och nationell nivå och innebär att det finns en utpekad aktör som ansvarar för sitt område. Vid en allvarlig händelse ska de områdesansvariga aktörerna ta fram en samlad lägesbild av situationen och ansvara för den samlade kriskommunikationen till allmänheten inom det geografiska området. Kommunen har det geografiska områdesansvaret för den lokala nivån.

På den nationella nivån har regeringen utsett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, som ansvarig för frågor om samhällets säkerhet och på regional nivå ansvarar Länsstyrelsen.

Allas ansvar

Alla medborgare har ett eget personligt ansvar för sin egen och sina näras säkerhet. Är vi starka och friska bör vi räkna med, i händelse av en kris, att samhällets resurser till en början framför allt används för att hjälpa svaga och utsatta människor, till exempel äldre, sjuka och barn. Att kunna klara några dygn utan el, vatten eller mat är ingen lätt situation men de flesta av oss kan klara det om vi tänker efter före. Ett säkert samhälle förutsätter att den enskilde individen tar sitt ansvar över hela hotskalan. Från vardagens olyckor i hem och fritidsmiljö till kriser i samhället då kanske flera viktiga funktioner inte fungerar normalt.

I den enskildes ansvar ingår att vara medveten om och förbereda dig för att olyckor och kriser kan inträffa som påverkar din vardag. Att aktivt hålla sig informerad om vad myndigheter och andra ansvariga aktörer gör för att hantera en händelse samt följa instruktioner och råd från myndigheterna.

Var den enskildes ansvar börjar och slutar och det offentligas ansvar tar vid finns inte reglerat, utan beror på händelse och den egna förmågan.

Kommunens ansvar

Det offentliga har ett omfattande ansvar för att viktiga funktioner i samhället som exempelvis el- och telekommunikationer, vattenförsörjning, transporter och omsorg fungerar. Kommunens ansvar för krisberedskap regleras i ett antal lagar och förordningar.

Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Förordning
om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap; SFS 2006:637

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser; MSBFS 2015:5

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och Landsting (SKL). Överenskommelsen om kommunernas krisberedskap - Precisering av mål och ersättning för uppgifter i LEH.

Socialtjänstlagen 2 Kap. 1 §. Reglerar stöd och hjälp till enskilda som bor och vistas i kommunen.

Programmets inriktning för krisberedskapsarbetet

Kommunens inriktning med krisberedskapsarbetet anger kommunens målsättning för att uppfylla kraven som anges i lag 2006:544. Inriktningsbeskrivningen sorteras under sex avsnitt med rubriker som följer *Överenskommelsen om kommunernas krisberedskap*.

Varje avsnitt inleds med en textruta som beskriver hur överenskommelsen är formulerad.

Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

I arbetet med att genomföra uppgiften i LEH ska kommunen följa MBS:s föreskrifter (MSBFS 2015:5) Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys bör samordnas och integreras med det riskanalysarbete som sker i enlighet med annan lagstiftning.

Analysen ska ge en bild över de risker och sårbarheter som finns i samhället i stort som kan påverka kommunens verksamhet och samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.

Resultatet ska ge underlag för planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet. Den ska ge beslutsstöd för beslutsfattare och verksamhetsansvariga men även ge information om samhällets risker och sårbarheter till allmänheten.

Under första året på en ny mandatperiod ska Öckerö kommun genomföra risk- och sårbarhetsanalysarbete i samtliga verksamheter/enheter som bedriver samhällsviktig verksamhet. Det kommunala fastighetsbolaget ska ges förutsättningar att delta.

Resultatet från analyserna ska användas vid utformning av verksamhetsplaner för verksamhets- och enhetschefer.

En sammanställning av risk- och sårbarhetsanalysen redovisas som bilaga i kommunens Program för krisberedskap. Sammanställningen ska finnas tillgänglig för allmänheten på kommunens hemsida. Bilagt är även plan för hantering av extraordinära händelser.

Analysarbetet ska årligen, inom varje förvaltning, revideras för att kontrollera att åtgärder har genomförts, om åtgärderna haft effekt samt se om nya risker har tillkommit. Ett kommungemensamt resultat rapporteras till Länsstyrelsen.

Planering

Kommuner ska ha ett övergripande styrdokument för krisberedskapen. Detta program ska innehålla en redogörelse för hur kommunen avser fullgöra uppgifterna enligt lagen.

Den ska innefatta en plan för hantering av extraordinära händelser, en utbildning- och övningsplan samt en redogörelse över de åtgärder som kommunen kommer vidta för att reducera risker och öka sin förmåga att hantera dessa händelser. I dokumentet ska även en särskild redogörelse finnas för samverkansersättningen.

I plan för hantering av extraordinära händelser ska tre områden beskrivas. Dels hur kommunen organiseras under en extraordinär händelse, hur kommunen organiserar verksamheten för krisledning, samordning och samverkan. Samt en redogörelse för vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för ledning och samverkan som disponeras vid en extraordinär händelse

Under första året vid varje ny mandatperiod ska Öckerö kommun utarbeta ett *Program för beredskap och hantering vid extraordinära händelser*.

Programmet ska innehålla resultatet av risk- och sårbarhetsanalysarbetet. Programmet ska innehålla en plan för hantering av extraordinära händelser samt en handlings- och åtgärdsplan. Planerna revideras årligen i samband med översynen av risk- och sårbarhetsanalysen.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen ska ta initiativ, och vara sammankallande, till ett samverkansorgan där aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område bör ingå. Här ska ges möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför och åtgärder under en extraordinär händelse,

Kommunen ansvarar för att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse. Kommunen ska ta initiativ till att de aktörer som ska hantera händelsen kan få en samstämd uppfattning om vad som hänt, vilka åtgärder som vidtagits och de åtgärder som behöver samordnas. Kommunen ska även verka för att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas

Kommunen sammankallar regelbundet samverkansmöte. *Rådet för hälsa och trygghet* är det samverkansorgan som fungerar som kommunens krishanteringsråd, men även som folkhälso- och brottsförebyggande råd. Representanter i rådet är från den kommunala sektorn tillsammans med representanter för samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska områdesansvar samt polismyndigheten.

Genom samverkan ska kommunen ansvara för att kommunicera ut en samlad lägesbild vid en extraordinär händelse och ge allmänheten information kring denna. Detta organiserar och ansvarar krisledningsstaben för.

Rapportering

Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen utpekat informerad om vilka åtgärder som vidtagits och hur dessa åtgärder påverkar krisberedskapen.

I händelse av en extraordinär händelse i fredstid ska kommunen även ge samma myndighet lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder.

Målet är att kommunen ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik som tillämpas nationellt för ledning och samverkan i kris. Genom systemet ska kommunen även ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlade rapporter

Kommunen använder Rakel, det nationella kommunikationssystem för samverkan och ledning, inom räddningstjänsten samt för krisledningen.

Kommunen är ansluten till WIS, det nationella webbaserat informationssystem framtaget för att underlätta informationsdelning mellan aktörer i det svenska krishanteringssystemet.

Kommunen genomför regelbundet samverkansövningar i både WIS och Rakel.

Länsstyrelsen Västra Götalands län är den myndighet som Öckerö kommun rapporterar till.

Utbildning och övning

Det ska finnas en regelbundet utbildad och övad krisorganisation.

Kommunen ska utifrån de brister som identifierats i risk- och sårbarhetsanalysen genomföra och utvärdera minst två övningar baserade på dessa.

Övning och utbildningen ska riktas till anställd personal och förtroendevalda.

Övningarna ska utvärderas och de styrkor och svagheter som identifierats ska användas till att höja kommunens krishanteringsförmåga

En övnings- och utbildningsplan fastställs för programmet tidsram.

Kommunen avser att delta, utöver övningar på lokal nivå, i både regionala- som nationella övningar om det tillfällen ges.

Höjd beredskap

Om ett krig skulle utbryta i nära anslutning till Sveriges gränser eller om Sverige skulle riskera att hamna i krig kan regeringen besluta att höja beredskapen för att stärka försvarsförmågan. Beredskapsläget kan då höjas till högsta beredskap vilket infaller om Sverige är i krig, då är totalförsvaret all den samhällsverksamhet som ska bedrivas. Försvarsmakten är den myndighet som har ansvar för det militära försvaret inom totalförsvaret och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för det civila försvaret.

Kommuner ska vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Målet är att skydda civilbefolkningen, att tillse att samhället och befolkningen kan försörjas med livsnödvändiga resurser, att de viktigaste samhällsfunktionerna fungerar samt att bidra till att Försvarsmaktens förmåga att lösa sin uppgift vid ett angrepp på Sverige och/eller i omvärlden fungerar.

Kommuner ska vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap.

Mål för kommunens arbete med höjd beredskap är att säkerställa att VMA (Viktigt meddelande till allmänheten) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.

Kommunen ska säkerställa att krisledningen inom kommunen har grundläggande kunskaper om kommunens uppgifter vid höjd beredskap

Kommunen ska ha en planläggning för hur man ska fullfölja sina uppgifter inom totalförsvaret.

Krisledningen inom kommunen ska erhålla grundläggande kunskaper om dess uppgifter vid höjd beredskap genom utbildningsinsatser.

Samverkansbidraget – särskild redogörelse

Kommunen får ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som rör krisberedskapen. I ersättningen finns ett särskilt samverkansbidrag som syftar till att stimulera ytterligare samverkan inom kommunen samt mellan kommuner och andra aktörer. För Öckerö kommun gäller det att uppnå samtliga mål som är uppställda för de uppgifter som anges i lagen.

Uppgifter som rör extraordinära händelser i fredstid berättigar till ersättning endast i den mån verksamheten är till nytta för hanteringen av sådana mycket omfattande och svåra extraordinära händelser som allvarligt kan påverka kommunens verksamhet.

För risk- och sårbarhetsanalys ska det finnas etablerade former för samverkan avseende informationsutbyte och kunskapsutveckling över kommungränsen. Samverkan ska även ske i analysarbetet med beroenden och identifiering av samhällsviktig verksamhet.

Inom planering ska kommunens planering vara framtagen i samverkan med andra aktörer, såväl offentliga som privata.

Gällande rapportering ska kommunens beredskapsfunktioner vara samordnade med övriga relevanta aktörer avseende nätverk, teknik, och metodik för informationsdelning, för att stödja samverkan i regionen vid en extraordinär händelse.

Inom utbildning och övning ska kommunen delta aktivt i samverkansövningar på regional och/eller nationell nivå.

För det geografiskt områdesansvar ska kommunens förberedelser inför en extraordinär händelse ha skett i samverkan med kommuner och andra aktörer utanför det egna geografiska området

Öckerö kommun deltar aktivt i Göteborgsregionens nätverk för säkerhetssamordnare. Nätverket arbetar gemensamt för samverkan med krisberedskaps-, risk- och sårbarhets- och övningsfrågor.

Inom GR regionen deltar kommunen i nätverket för IT-samordnare som bl.a. samverkan kring frågor gällande kriskommunikation och IT-säkerhet

Kommunen har tillgång till kommunikationssystemet RAKEL samt WIS som ger förutsättningar att kommunicera i samverkan med andra aktörer.

Kommunen har för avsikt att delta i nationella samverkansövningar när tillfälle ges.

Kommunen tittar på former för att involvera externa aktörer i kommunens analysarbete.